

Comentariu- Luceafarul

"Patrundand in adancul ultim si misterios al poetului, nu ne aflam fata-n fata cu niste personaje concrete, independente, care joaca o poveste de dragoste, nici cu niste simboluri abstracte filosofice ori teologice), doar cu aceste voci exterioare, al caror timbru ne este cunoscut, caci l-am auzit de atatea ori in poezia erotica sau filosofica a lui Eminescu. Sunt convocate la un loc, spre a intreba si raspunde, o parte din vocile lirice si esentiale ale poetului".

Nicolae Manolescu

Poemul Luceafarul reprezinta capodopera literaturii romanesti, oglindind conceptia lui Eminescu despre iubirea ideala si locul omului de geniu intr-o societate care nu-l intelege. Povestea de dragoste a preafrumoasei fete de imparat, care il iubeste pe Luceafar, exprima aspiratia unei pamantence, ce viseaza ca, prin dragoste, sa devina nemuritoare. Inaltul astru raspunde acestei pasiuni, iar dialogul dintre cei doi oglindeste dorinta sa de a deveni muritor de rand, sacrificandu-si atributul cel mai pretios pentru "o ora de iubire". Chemarea astrului de catre fata de imparat pare un vechi descantec de dragoste, ceea ce face ca el s-o asculte tremurator, sa se aprinda mai tare, sa se scufunde in marea din apele careia "Un mandru tanar creste".

La inceput, el este "un tanar voievod / Cu par de aur moale", iar fata il vede " frumos cum numa-n vis / Un inger se arata", desi mai tarziu i se pare "Un mort frumos cu ochii vii / Ce scanteie-n afara", ca dovada ca nemuirea lui nu se stinsese deplin. Luceafarul ii propune sa-i fie mireasa si toata lumea din ocean va asculta de dansa. Fata insa face deosebire intre ea, care este vie, si Luceafar, care, prin nemuirea lui, i se pare atat de distant, ceea ce il determina pe Hyperion sa se retraga in inaltul cerului.

Dar, dupa cateva zile, fata imparatului il cheama din nou, iar el se intrupeaza "din a chaosului vai", avand suvitele de par negru si bratele ca de marmura, dovada ca Luceafarul putea lua chipurile diferite ale unui Fat-Frumos etern. (Similitudine cu ciobanasul din Miorita, care are mustata blonda si parul negru: "Mustacioara lui / Spicul graului; / Perisorul lui / Pana corbului").

Luceafarul ii spune fetei de imparat ca tatal sau e soarele, iar muma sa e noaptea, rugand-o din nou sa-l urmeze in spatiu ca mireasa eterna. Dar Catalina ii raspunde ca nu-l poate insoti nici de data aceasta, decat daca el coboara pe pamant sa devina muritor ca ea. Atunci Hyperion dispare in inaltul cerului, in drum spre Demiurg, pentru a-l ruga sa-l dezlege de nemuire.

Intre timp, pe pamant are loc o trista tradare: de Catalina se indragosteste pajul Catalin - "Viclean copil de casa, / Ce imple cupele cu vin / Mesenilor la masa". Limbajul prin care acesta isi dezvaluie amorul e simplu si vulgar: "Daca nu stii, ti-as arata /Din bob in bob amorul, / Ci numai nu te mania, / Ci stai cu binisorul". Metodele nu sunt astrale, de jertfa si nemuire, ci la indemana oricarui tanar: "Cum vanatoru-ntinde-n crang / La pasarele latul, / Cand ti-oi intinde bratul stang / Sa ma cuprinzi cu bratul... Dar ea ii marturiseste ca e indragostita de inaltul Luceafar. Catalin ii promite ca, daca-l va urma, " Vei pierde dorul de parinti / si visul de luceferi".

Referate

Referate, Comentarii, Eseuri, Caracterizari
<http://referatenoi.ro>

Partea cea mai frumoasa a poemului ne descrie drumul lui Hyperion spre Demiurg, cu rugamintea ca sa-l dezlege de nemoarte: "Reia-mi al nemuririi nimb /si focul din privire, / si pentru toate da-mi in schimb / O ora de iubire. // Din chaos, Doamne, am aparut / si m-as intoarce in chaos.../ si din repaos m-am nascut / Mi-e sete de repaos".

Dumnezeu incearca sa-l convinga ca sacrificiul n-are sens, promitandu-i ostiri si bogatii, chiar pamantul: "Iti dau catarg langa catarg / Ostiri spre a strabate /Pa-mantu-n lung si marea-n larg, / Dar moartea nu se poate". Insa, nereusind sa-l convinga, nici sa-i dea intelepciune, il indeamna sa priveasca spre pamant, sa vada pentru cine vrea sa moara: "si pentru cine vrei sa mori? / Intoarce-te, te-ndreapta / Spre-acel pamant ratacitor /si vezi ce te asteapta"...

Luceafarul se indreapta "in locul lui venit din ceri", de unde zaresta pe cei doi tineri care se imbratisau. Catalin o ruga pe Catalina sa-i impartaseasca iubirea, in cuvinte mai frumoase ca altadata, insa fata inalta privirile si-l zaresta pe Luceafar, fiind cuprinsa nu de o jena fireasca, fata de ceea ce se intampla, ci de dorinta ca astrul sa-i lumineze fericirea si norocul. Dar Hyperion nu mai raspunde chemarii ei, ci, rostin-du-si din inalt intregul dispret fata de "chipul de lut al fecioarei necredincioase, care traieste intr-un "cerc stramt", neputandu-si depasi categoria, ramane "nemuritor si rece".

Realizarea artistica a Luceafarului este pe masura inaltelor idealuri ale poetului, reusind sa-i exprime gandurile intr-o forma superioara. Ochii lui Hyperion "Lucesc adanc, himeric", privirile sale sunt "Ca doua patimi, fara sat", iar fata il vede "Frumos cum numa-n vis / Un demon se arata". Pe cand Catalina este "O preafrumoasa fata / si era una la parinti / si mandra-n toate cele / Cum e fecioara intre sfinti / si luna intre stele". Observam ca elementele de referinta sunt luate, la inceput, din lumea Luceafarului, pentru a putea justifica astfel aspiratia ei initiala spre inalt. Pe cand, in final, Catalin o dezmiarda cu epitete terestre, comune: "O, lasa-mi capul meu pe san / Iubito, sa se culce / Sub raza ochiului senin / si negrait de dulce". O diversificare in intensitatea spunerii are loc si in dialogul dintre personaje, presarat cu exclamatii retorice: "O vin! odorul meu nespus /si lumea ta o lasa: /Eu sunt luceafarul de sus /Iar tu sa-mi fii mireasa" - spune Hyperion, pe cand Catalin: "si ochii tai nemiscatori /Sub ochii mei ramaie... /De te inalt de subsiori / Te-nalta din calcaie".

O antiteza de aspiratie si de pronuntie, distanta ca intre renuntare si efemerita-te. In finalul poemului, cuvintele Luceafarului sunt ca o condamnare morala, din partea unei fiinte superioare, care s-a detasat de durerile ori bucuriile lumesti, spre care tinsese. "Traind in cercul vostru stamt /Norocul va petrece, /Ci eu in lumea mea ma simt /Nemuritor si rece". Prin toate acestea, Luceafarul ramane o opera unica a literaturii noastre, neintrecuta pana astazi.

In orice fel ai incerca sa interpretezi acest poem, nu reusesti sa faci altceva decat o calatorie halucinanta printr-o lume ideala, spre care, aspirand, simti ca sufletul ti se umple de marea bucurie de a trai frumosul in esentele sale pure.